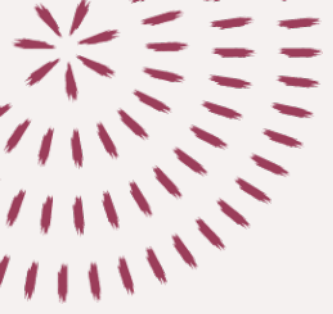

MİTOLOJİ VE DİN

ÜNİTE 3: Hitit Mitolojisi

HURRİ KÖKENLİ MİTOSLAR

- Kumarbi (Gökteki Krallık) Efsanesi
- Ullikummi Şarkısı

Hititler, Anadolu'nun güneydoğusunda yaşamış Hurri kültüründen büyük oranda etkilenmiştir. Bu etkileşim Hitit kralı III. Hattuşili'nin Kadeş savaşından dönüşte Lawazantiya kenti rahibinin kızı Pudu-hepa ile evlenmesiyle doruk noktaya ulaşmıştır. Dolayısıyla Hurri kültürünün yarattığı Kumarbi (Gökteki Krallık Efsanesi), Tanrı LAMA'nın, Gümüş'ün, Hedammu'nun ve Ullikummi'nin Şarkısı adlı efsaneler Hitit edebiyatında önemli bir yer tuttu.

HURRI KÖKENLİ MİTOSLAR

1. Hurri Kökenli Mitler

- A. Kumarbi (Gökteki Krallık Efsanesi)
- B. Tanrı LAMA'nın Şarkısı
- C. Gümüş'ün Şarkısı
- D. Hedammu Şarkısı
- E. Ullikummi Şarkısı
  - Mezopotamya Kökenli Mitler: Gılgamış
  - Kenan Kökenli Mitler: Elkunirşa ve Aşertu
  - Masallar:
    - a. Zalpa Şehri Öyküsü (Bir Yılda Otuz Çocuk Doğuran Kaneş Kraliçesi)
    - b. Appu ve İki Oğlu
    - c. Avcı Keşşi ve Karısı
    - d. Güneş Tanrısı, İnek ve Balıkçı

Kumarbi Efsanesi

Bu efsanelerin ilki olan Kumarbi (Gökteki Krallık) Efsanesi Alalu, Anu ve Kumarbi gibi tanrıların üzerine kurgulanmıştır. Anu Gökyüzü Tanrısı'dır. Alalu da onun daha önceki atasıdır. Ayrıca metin kadim tanrılar Nara, Napşara, Minki ve Ammunki'den de söz etmektedir. Efsanelerde Mezopotamya ağırlıklı tanrıların isimlerinin geçmesi bu mitlerin Babil kökenli olma ihtimalini akla getirmektedir

Telipinu'nun Kayboluđu

Bu dua içeriğindeki sözler eşliğinde Telipinu'nun geri dönmesi için yedi kapı sürgüsü çekilir; on iki adet koç kesilerek bin delikli bir elek üzerine hububat ve koçlar dökülerek büyüler yapılır. Hatta Telipinu (heykelinin) üzerinde ve etrafında ateş yakılır tıpkı bugün Anadolu'da ve Türkî Cumhuriyetlerdeki nevruz kutlamalarında yapıldığı gibi. Bu ateşle Telipinu'nun öfkesinin, kızgınlığının, hiddetinin ve küskünlüğünün gideceğı hesaplanmaktadır.

Bu arada arı, Telipinu'yu yüksek dağlarda, vadilerin derinliklerinde içindeki bal tükeninceye kadar aramaktadır. Telipinu ise Lihzina adı verilen bir Hitit kentinin ormanlarında keyif çatmaktadır. Arı, Telipinu'yu bu durumda bulunca onun el ve ayaklarını sokar. Telipinu'da artık ülkesinin önemini kavrar ve yurduna döner. Böylece bolluk ve bereket ülkeye geri gelir.”

Kumarbi Efsanesi

Eskiden Alalu gökyüzünde dokuz yıl boyunca kraldır ve tahtta oturmaktadır. Tanrıların önde geleni güçlü Anu da, Alalu'ya sakilik görevi yapmaktadır. Ancak bu iki tanrı birbiri ile düşman olmuş ve Anu, Alalu'yu gökteki krallıktan indirerek tahtı ele geçirmiştir. Böylece Anu'nun sakisi de Kumarbi olmuştur. Kaderin cilvesine bakın ki bu kez, dokuz yıl gökyüzündeki tahtı işgal eden Anu da sakisi Kumarbi tarafından bir ihtilalle devrilmeye çalışılmıştır. Girişilen kavgada Anu kendini kurtarır ve gökyüzüne sığınır. Ancak Kumarbi, Anu'nun ayağından çekerek onun bronz benzer erkeklik uzvunu ısırır. Anu, Kumarbi'ye: 'Sevinme, ben sana yük yükledim. Seni Fırtına Tanrısı, Aranzah (Dicle) nehri ve soylu tanrı Taşmışu ile aşıladım,' diyerek gökyüzüne çıkar ve kendini gizler. Sonradan Kumarbi içindeki meni karışıktohumları ağızdan tükürür."

Ullikummi Şarkısı

Bu efsanenin devamı olan Hedammu ve Ullikummi Şarkısı'nda Fırtına Tanrısı Teşup'un, krallık tahtına oturması konu edilmektedir. Efsanenin devamı, Ullikummi Şarkısı'nda Kumarbi'nin, Fırtına Tanrısı'na karşı bazı planlar kurduğu ile başlamaktadır

Ullikummi Şarkısı

Kurduğu plan ile Kumarbi aniden tahtından kalkar ve eline asayı, ayaklarına hızlı rüzgârları koyarak Urkiş kentinde soğuk bir pınarın başına gelir. Burada bulunan kaya ile beş kez birlikte olur. Sonra Kumarbi, bir erkek çocuk doğurur. Kader ve Ana Tanrıçalar, çocuğu kaldırıp Kumarbi'nin dizlerine yatırır. Kumarbi, çocuğuna 'Kummiya kentini sıkıştırırsın ve Teşup'u yensin' diye Ullikummi ismini vererek, onu İrşira tanrılarına emanet eder. İrşira tanrıları, Ullikummi'yi Upelluri'nin sağ omzuna yerleştirirler. Artık Ullikummi, on beş gün içinde burada büyüyecek ve beline kadar gelen denizde dizleri üzerinde, ok gibi duracaktır.

Güneş Tanrısı denizde, çok hızlı bir şekilde büyüyen Ullikummi'yi yakından gördüğünde onun, diğer tanrılardan farklı bir yapısı olduğunu hemen anlar ve Teşup'un yanına gider. Teşup, ona ikramda bulunur fakat Güneş Tanrısı Ullikummi'nin dehşet veren görüntüsünden dolayı canı sikkındır ve bir şeye dokunmaz; kalkar, gökyüzüne çıkar. Güneş Tanrısı'nın ayrılmasından sonra Teşup, Taşmişu ve Şauşga Ullikummi'yi görmeye giderler. Ancak Ullikummi'nin görüntüsü Teşup'u korkutur ve böyle biriyle baş edemeyeceğini düşünerek ağlamaya başlar. Fakat Şauşka, 'o aptaldır, bundan dolayı cesareti de on mislidir' telkinleriyle onu yatıştırır. Bu arada Şauşka süslenerek, parmaklarına zilleri takarak ve bir müzik aleti ile şarkı söyleyerek kardeşi Teşup'a yardım etmek ister. Fakat sesini Ullikummi'ye duyurması imkânsızdır. Çünkü Ullikummi sağırdır ve gözleri de kördür. Bunun üzerine Şauşga oradan ayrılır.

Ullikummi Şarkısı

Artık Teşup için Ullikummi ile savaşa tutuşmak kaçınılmazdır. Taşmişu'ya savaş hazırlıkları için emirler verir. Savaşa fırtınalar ve yağmurlar da eşlik eder ama bu savaşın nasıl geliştiği tabletin bu bölümünün kırık olmasından dolayı öğrenilmemektedir. Ancak şurası bir gerçektir ki Teşup ve yandaşları bu savaşta mağlup olmuştur. Teşup'un karısı Hepat'ın bu durumdan haberi henüz yoktur. Taşmişu'dan, kocasının mağlubiyetini duyar ve bayılır. Bu arada kardeşi Taşmişu, Teşup'a, tanrı Ea'nın yardıma çağrılmasını önerir. Bu yardımın olup olmadığı metnin kırık olmasından öğrenilmemektedir. Ancak Ea, Ullikummi'yi omzunda büyüten Upelluri'ye: 'Kumarbi'nin, Ullikummi'yi, Teşup'u öldürtmek için büyüttüğünü' söyler. Upelluri de: 'Yeryüzü ve gökyüzünü ayırdıkları bakır bıçağı getirsinler. Biz Kumarbi'nin bir asi olarak tanrılara karşı büyüttüğü Ullikummi'nin ayaklarının altına keseceğiz,' der. Ayakları yerden kesilen Ullikummi güçsüz kalır ve Teşup, Ullikummi ile savaşır. Ancak sonuç tablet kırık olduğundan dolayı bilinmemekle birlikte herhalde zafer Teşup'undur.

Teşekkürler

Ercan KURU

ercankuru@ercankuru.com.tr

www.ercankuru.com.tr

0.531.612 0579

@gorselakademi_

